

Títol: Impremta i biblioteca a l'hospital militar de Montserrat (1938-1939)

Comissària: Àngels Rius i Bou

Dates: 3 de març 2021-17 abril de 2021

Lloc: Biblioteca de Catalunya. Espai zero

Vitrina 1

La confiscació del monestir de Montserrat. L'hospital militar a la Colònia Puig

Llibres i manuscrits

1

CASTELLÓ, Maria Cinta. *Els mossos que van salvar Montserrat: un d'ells, el meu pare*. Barcelona:

Llibres de l'Índex, 2016

Top.: BC 2016-8-15624

2

MASSOT I MUNTANER, Josep. *La Guerra Civil a Montserrat*. Barcelona. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984

Top.: BC 2010-8-14756

3

RIU PORTA, Josep. *Hospital militar a Montserrat: 1938-1939*. Montserrat: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1979

Top.: BC 35-8-1740

4

SANS, Ricard M. *Montserrat 1936-1939: episodis viscuts*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984

Top.: BC 2014-8-5120

Documents

5

Montserrat: vista general del Santuari. Fotografia del P. Benet Junqué. [ca. 1930]. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat

6

Grup de milicians a l'entrada de Montserrat el juliol de 1936. En: XIFRA, Narcís. *Montserrat, juliol de 1936*. [S.n.], 1975. [Reproducció fotogràfica]

7

Cartell "Edifici apropiat per la Generalitat per al servei de les institucions del poble". 1936. En: XIFRA, Narcís. *Montserrat, juliol de 1936*. [S.n.], 1975. [Reproducció fotogràfica]

8

El Dr. Pere Tarrés i el novici Joan Parellada reben la benedicció d'un monjo abans de sortir de Montserrat per anar a Barcelona a cercar ajuda a la Generalitat de Catalunya. El cotxe porta la bandera de la Creu Roja. A la dreta de la fotografia, el P. Josep M. Gassó, i el P. Adalbert Franquesa darrere del Dr. Tarrés. 21 de juliol de 1936. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

9

CATALUNYA. GENERALITAT. Comissaria de Montserrat. Rebut d'un metge per l'assistència als malalts de tuberculosi que es van instal·lar a les dependències del Monestir de Montserrat. 26 de novembre de 1936. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

10

Façana de la Colònia Puig, prop de Montserrat, un hotel privat on es van instal·lar unes dependències de les Milícies Antifeixistes. Fotografia de Norbert Bilbeny. [ca. 1930]. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

11

«Montserrat, feu inexpugnable ja és del poble». En: *Última Hora*. 25 d'agost de 1936. Biblioteca de Montserrat.

12

«El monasterio de Montserrat, patrimonio del pueblo». En: *La Vanguardia*. 26 d'agost de 1936. Biblioteca de Montserrat.

13

Nomenament del doctor Josep Riu Porta per a la incorporació immediata a l'hospital militar de Monistrol, situat a la Colònia Puig. 12 de maig de 1938. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

Vitrina 2

Els comissaris de la Generalitat a Montserrat: Joan Puig i Ferrer i Carles Gerhard. La instal·lació de l'hospital militar a Montserrat

Llibres i manuscrits

14

BLADÉ I DESUMVILA, Artur. *Versos de la guerra i de l'exili*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2007.

Top.: BC 2007-8-20273.

15

GERHARD, Carles. *Comissari de la Generalitat a Montserrat (1936-1939)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982.

Top.: BC AAG-8-506.

16

GERHARD I HORTET, Carles. *Dues guerres i un exili: memòries*. Barcelona: L'Avenç, 2013. Top.: BC 2013-8-7674.

17

PUIG I FERRETER, Joan. "Les profanacions". En: *El pelegrí apassionat*, 1958.

Top.: BC Ms. 5176/1-3.

Documents

18

El dramaturg, escriptor i polític Joan Puig i Ferrer fou nomenat delegat de la Generalitat de Catalunya a Montserrat als inicis de la Guerra Civil. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu *Serra d'Or*.

19

CATALUNYA. GENERALITAT. Departament de Cultura. [Nomenament de Carles Gerhard com a conservador del monestir de Montserrat]. 4 agost 1936. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

20

Carles Gerhard amb la seva esposa Teresa Hortet. Montserrat, 1938-1939. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

21

CATALUNYA. GENERALITAT. COMITÈ DE MILÍCIES ANTIFEIXISTES. [Permís atorgat a Carles Gerhard per circular lliurement per Catalunya]. 6 d'agost de 1936. Arxiu Abadia de Montserrat.

22

Certificat de treball del germà Gabi Areso signat per Carles Gerhard. 15 de juliol de 1937. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

23

Passaport del Dr. Riu Porta. 30 d'octubre de 1939. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

24

ESpanya. MINISTERIO DE DEFENSA NACIONAL. EJÉRCITO DE TIERRA. INSPECCIÓN GENERAL DE SANIDAD. [Requeriment per instal·lar un Hospital Militar a Montserrat, adreçada al Comissari del Monestir de Montserrat]. 15 d'abril de 1938. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

25

Reunió de Cortes en Montserrat». En: *La Vanguardia*. 4 de febrer de 1938. Biblioteca de Montserrat.

26

Sessió de les Corts del govern de la República Espanyola al refector del Monestir de Montserrat. 4 de febrer de 1938. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Fotogràfic Abadia de Montserrat.

27

ESpanya. MINISTERIO DE DEFENSA NACIONAL. EJÉRCITO DEL ESTE. HOSPITAL DE EVACUACIÓN. [Nomenament del Dr. Riu Porta com a responsable dels serveis de la *Clínica Z*, de Montserrat]. 2 d'agost de 1938. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Abadia de Montserrat.

28

Carles Gerhard i Hortet i la seva germana Maria Teresa, fills del conservador del monestir, que vivien a Montserrat. [Reproducció fotogràfica]. Col·lecció Antònia Pi Sunyer.

29

Grup de persones que vivien a Montserrat durant la Guerra Civil. Hi figuren Carles Gerhard i el seu germà, el prestigiós músic Robert Gerhard. [Reproducció fotogràfica]. Col·lecció Família Castelló.

30

Grup de nens que vivien a Montserrat durant la Guerra Civil, Carles i Maria Teresa Gerhard i Hortet, Emili Busquets i Joan Martí. [Reproducció fotogràfica]. Col·lecció Antònia Pi Sunyer.

31

Mossos d'esquadra que vivien al recinte de l'Abadia de Montserrat amb el fill d'un dels mossos. [Reproducció fotogràfica]. Col·lecció Família Castelló.

32

Fitxes de l'Hospital Militar, anomenat *Clínica militar* Z. 1938. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Comarcal del Bages (ACBG).

33

Grandiós Festival a profit de l'Hospital de Montserrat. Gener 1938. [Reproducció fotogràfica]. Col·lecció David Blasco.

Vitrina 3

Manuel Altolaquirre i la impremta de Montserrat

Llibres i diaris

34

NEIRA, Julio. *Manuel Altolaquirre, impresor y editor*. Málaga: Madrid: Universidad de Málaga, Publicaciones de la Residencia de Estudiantes, 2008. Biblioteca de Montserrat.

35

Los Lunes de El combatiente: hoja semanal de literatura. [Montserrat]: [Ejército del Este. Ediciones del Comisariado], [1938-1939].

Top.: BC 83.1 Lun GFol.

36

NERUDA, Pablo. *España en el corazón: himno a las glorias del pueblo en la guerra*. [Montserrat]: Ejército del Este. Ediciones literarias del Comisariado, 1938. [1a edició]. Top.: BC 9-V-136.

37

NERUDA, Pablo. *España en el corazón: himno a las glorias del pueblo en la guerra*. [Montserrat]: Ejército del Este. Ediciones literarias del Comisariado, 1939. [2a edició]. Biblioteca de Montserrat.

38

PRADOS, Emilio. *Cancionero menor para los combatientes, 1936-1938*. [Montserrat]: Guerra de Independencia, 1938. Biblioteca de Montserrat.

39

VALLEJO, César. *España, aparta de mí este cáliz: poemas*. [Montserrat]: Ejército del Este. Ediciones literarias del Comisariado, 1939. Biblioteca de Montserrat.

40

Viaje a las islas invitadas. Manuel Altolaquirre, 1905-1959. [S.l.]: Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales: Amigos de la Residencia de Estudiantes, 2005. P. 473-497. Top.: BC 2006-8-5389.

41

González Ruiz, Juan Jesús. *Huyendo del "fascismo" y el trato de una... democracia?* Abril de 1939. Top.: BC Ms. 9268

Documents

42

Impremta "Minerva" de l'Abadia de Montserrat. [ca. 1960]. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Fotogràfic Abadia de Montserrat.

43

Impremta de Montserrat, després de la guerra. [ca. 1940]. [Reproducció fotogràfica]. Arxiu Fotogràfic Abadia de Montserrat.

Vitrina 4

Biblioteques per als soldats en temps de guerra

Llibres, manuscrits i revistes

44

CUGUERÓ I CONCHELO, M. C.; BOADA I VILALLONGA, M.T.; ALLUÉ I BLANC, V. *El Servei de Biblioteques del Front 1936-1939*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1995.

Top.: BC Ber-8-5618.

45

CALVO, Blanca (ed.). *Biblioteca en guerra*. Madrid: Biblioteca Nacional, Ministerio de Cultura, 2005.

Top.: Ber-8-10823.

46

CATALUNYA. SERVEI DE BIBLIOTEQUES DEL FRONT. *Catàleg dels llibres: llista primera, 1937*.

Top.: BC 2007-12-C 1/6.

47

MASSONS, José M. *Historia de la sanidad militar española*. Barcelona: Pomares-Corredor, 1994, vol. 2.

Top.: BC 2009-8-20308.

48

«Llibres per als combatents: el Servei de Biblioteques del Front de la Generalitat de Catalunya».

En: *Meridià*, any I, núm. 39 (7 d'octubre del 1938).

Top.: BC RRC-GFol-0041.

49

RIU PORTA, Josep. *Records de fa anys: (1938-1939-1940)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2020.

Top.: BC 2020-8-10032.

Documents

50

«La biblioteca de El combatiente» En: *Mundo gráfico*. Año XXVIII, nº 1371 (9 de febrer de 1938). Biblioteca de Montserrat.

51

«Bibliotecas». En: *El Frente: órgano de la 26 división*. Año III, nº 136 (10 d'octubre de 1938). Biblioteca de Montserrat.

Vitrina 5

La biblioteca per als soldats de la «Clínica Z» de Montserrat

Llibres i gràfics

52

ANDRÈIEV, Leonid. *La risa roja: fragmentos del manuscrito perdido*. Barcelona: Editorial Maucci, [entre 1936 i 1939]. Biblioteca de Montserrat. E*L*12º*480.

53

BENGUEREL, Xavier. *El casament de la Xela: comèdia en tres actes*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1937. Biblioteca de Montserrat. E*XLIX*8º*475.

54

CURTET-JAQUES. *La agonía del capitalismo*. 4a ed. Barcelona: Tipografia Cosmos, 1931. Biblioteca de Montserrat. E*XXXII*12º*56.

55

DOSTOIEVSKI, Fiodor. *Los hermanos Karamazof*. Barcelona: Editorial Maucci, [entre 1936 i 1939]. Biblioteca de Montserrat. E*L*12º*487.1.

56

GORKI, Maksim. *Miserias y trabajos: ganando el pan*. Barcelona: Editorial Maucci, [entre 1936 i 1939]. Biblioteca de Montserrat. E*L*12º*478.

57

ILIN, M. *Las montañas y los hombres: ocho relatos sobre la transformación de la naturaleza*. Madrid: Barcelona: Estrella, 1938. Biblioteca de Montserrat. E*L*8º*613.

58

KROPOTKIN, Piotr Alekseievitx. *Palabras de un rebelde*. Barcelona: Casa Editorial Maucci, [entre 1936 i 1939]. Biblioteca de Montserrat. E*XXXII*12º*53.

59

LAMARTINE, Alphonse de. *Jocelyn: épisode: journal trouvé chez un curé de village (extraits). Méditations*. Paris: Les Belles Éditions, [1936]. Biblioteca de Montserrat. D*LI*12º*1580.

60

LEAL Y LUNA, Samuel. *Las pruebas del transformismo*. Barcelona: José Vilamala, 1934. Biblioteca de Montserrat. D*C*12º*745.

61

MACDONALD, J.A. *La desocupación y la maquinaria: versión española de la edición hecha en inglés por el Comité Central de Chicago de la Organización I. W. W (Trabajadores Industriales del Mundo)*. Valencia: Biblioteca de Estudios, 1932. Biblioteca de Montserrat. E*XXXII*12º*62.

62

PÉREZ LUGÍN, Marquina, Linares Rivas, Perrín y Palacios, etc. Madrid: Prensa popular, [192-?]. (La novela teatral. 10 novelas teatrales completas; 4). Biblioteca de Montserrat. E*L*12º*476.

63

ROUSSEAU, Jean-Jacques. *El contrato social o sea Principios del derecho político*. Barcelona: Casa Editorial Maucci, [1914?]. Biblioteca de Montserrat. D*XIV*12º*1678.

64

RYNER, Han. *El ingenioso hidalgo Miguel Cervantes*. Barcelona: Publicaciones de La Revista Blanca, [1925?]. Biblioteca de Montserrat. E*L*12º*486.

65

VERESSAIEV, Vikenti Vikentievitx. *Vida de Puchkin: ensayo biográfico*. Madrid; Barcelona: Editorial Nuestro Pueblo, 1938. Biblioteca de Montserrat. E*LVIII*12º*164.

66

VOLTAIRE. *Crítica religiosa: El filósofo ignorante, Sentimientos del cura Meslier, Obras clandestinas, Sermones, Examen importante, Antiguo Testamento*. Barcelona: Antonio Roch, [192-?]. Biblioteca de Montserrat. B*XIX*8º*32/1.

67

Gràfics estadístics dels llibres per editorials, llengües i matèries.

Vitrina 6

Bibliografia

Llibres

68

ALBAREDA, A. M.; MASSOT, J. *De Montserrat estel...: història il·lustrada de Montserrat, 1 (segles XI-XXI)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2018.

Top.: BC 2019-4-3864.

69

ALTÉS, X.; MASSOT, J.; FAULÍ, J. *Sis segles de Publicacions de l'Abadia de Montserrat*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2018.

Top.: BC 2018-4-438

70

BLADÉ I DESUMVILA, Artur. *L'exiliada: dietari de l'exili, 1939-1940*. Barcelona: Pòrtic, 1976. Top.: BC 98-8-4959.

71

HERVÀS PUYAL, Carles. *La xarxa hospitalària a Catalunya durant la Guerra Civil (1936-1939)*. Manresa: Publicacions de l'Arxiu Històric de les Ciències de la Salut: Col·legi Oficial de Metges de Manresa, 2014.

Top.: BC 2015-8-3948.

72

JOSEPH I MAYOL, Miquel. *El bibliobús de la llibertat: la caiguda de Catalunya i l'èxode dels intel·lectuals catalans*. Barcelona: Símbol, 2008.

Top.: BC 2009-8-2857

73

FERNÁNDEZ SORIA, Juan Manuel. «Escuelas del frente, bibliotecas para soldados y alfabetización de trincheras». En: *Cultura escrita & sociedad*. Nº 4 (2007).

Top.: BC SL 008(05)Cul 8º.

74

GARCÍA FERRANDIS, X.; MARTÍNEZ VIDAL, À. «Dossier Hospitals a la reraguarda republicana durant la Guerra Civil». En: *Afers: fulls de recerca i pensament*. Núm. 84 (2016).

Top.: BC 908(46.731)(05)(467.31Cat)Afe 8au.

75

TRAPIELLO, Andrés. *Las armas y las letras*. Barcelona: Destino, 2010.

Top.: BC 2011-8-29923.

76

DÍAZ, Romuald. «La recuperació de Montserrat, ara fa cinquanta anys». En: *Montserrat: Butlletí del Santuari*. Núm. 23 (1989).

Top.: BC S-8-0608 (1927-1936).